

visse centrale punkter i geografisk kundskab, samle den forhåndenværende kundskab om disse og at angive grænserne for vor viden. Dermed når man det punkt, som er det karakteristiske og det værdifulde for denne bog. Gang på gang påpeger nemlig Norbert Krebs den geografiske problemstilling, de uløste gåder, og han antyder samtidig, hvilke veje man kunne gå for at løse disse. Derfor bliver denne bog i usædvanlig grad et monument over en stor universitetslærer, en mand, der ikke blot besad megen kundskab, men som havde sansen for forskningens kamp mod de uløste spørgsmål, og som ved sin virksomhed inspirerede sine elever til aktiv forskning.

For den videregående videnskabelige uddannelse og for opdragelsen til arbejde i den geografiske forsknings tjeneste er denne bog et værdifuldt hjælpemiddel, og udgiveren Hermann Lautensach fortjener stor tak, fordi han har formået at foretage den redaktionelle bearbejdelse, som var nødvendig. *Niels Nielsen.*

Dorn, P.: Geologie von Mitteleuropa. E. Schweizerbartsche Verlagsbuchhandlung, Stuttgart 1951. 474 sider, 91 tekstfigurer, 24 tavler, et farvelagt kort og 11 stratigrafiske skemaer.

Bogen omfatter overvejende Tyskland, men medtager i vest Belgien og Holland, i øst Polen, Bøhmen og Karpaterne, i nord Danmark og Skåne og i syd Alperne; de sidste dog meget kortfattet.

Den er stærkt tektonisk præget og stratigrafien behandles kun i meget store træk i de strategiske skemaer. Fossilindhold omtales overhovedet ikke.

Den geologiske udvikling behandles ligeledes i store træk indenfor de enkelte tektoniske områder som det nordtyske sænkingsområde, Harzen, Flechtinger Höhenzug, Rheinische Masse etc.

Hele fremstillingen er stærkt præget af Stilles tektoniske ideer og er på mange punkter meget teoretisk, baseret på tyngdemålinger og magnetiske målinger. Disses noget tvivlsomme værdi fremgår i øvrigt af forfatterens forord, hvori han skriver, at offentliggørelsen af de under det tredje rige udførte rigsboringer og olieselskabernes offentliggørelse af deres borearkiver har frembragt et stort materiale, der viser, at Mellemeuropas geologiske bygning er helt anderledes end man forestillede sig for 15 år siden.

Bogens meget teoretiske behandling og svaghederne ved denne får man et tydeligt billede af ved betragtning af de afsnit, der omhandler Danmark. I overensstemmelse med Stilles teori om en Mittelmeer—Mjøsen sænkingszone lægges der på grundlag af mag-

netiske målinger og tyngdemålinger 3 N-S gående forkastningszoner gennem Danmark, den ene gennem Vestjylland, den anden tværs over Fyn og den tredje over Lolland og Sjælland, til trods for at danske geologer gang på gang har påvist, at de tektoniske retningslinier i hvert fald på øerne går på tværs af de her omtalte.

Det røde ler på Bornholms sydkyst henføres til Gipskeuper, skønt alderen i virkeligheden er ganske ukendt.

En anden svaghed ved bogen er, at den geologiske udvikling kun er behandlet indenfor delområderne, hvilket gør det meget vanskeligt at få overblik over udviklingen i de enkelte geologiske perioder. Både faciesfordelingen, palæogeografien og den tektoniske udvikling burde være behandlet oversigtsmæssigt som en helhed.

Tavlerne er dels profiler, dels geologiske kort over delområderne. Også her studser man over den mangel på omhu, hvormed de er udarbejdede. Tavle I er et oversigtskort over de geofysiske målinger i Danmark. På dette kort har de danske landsdele fået ganske umulige former. På Sjælland mangler Issefjorden, Sjællands Odde, Refsnæs og Asnæs totalt. Møn mangler ligeledes. Taasinge er en halvø med Fyn, de østjyske fjorde og Limfjorden samt de danske Vesterhavsøer er heller ikke med, skønt kortet er tegnet i en målestok, hvor disse detaljer udmærket kunne medtages.

Det bedste af bogens indhold er behandlet langt fyldigere og mere anskueligt i Bubnoffs: *Geologie von Europa* fra 1930—36. Bogens berettigelse må vel nærmest ligge i, at den medtager de ændringer i opfattelsen af Mellemeuropas geologiske bygning, som det nylig offentliggjorte materiale fra borearkiverne har nødvendiggjort, men den skal alligevel læses meget kritisk.

Kaj Hansen.

Olaf Høltedahl: Fra naturens store verksted. Annen udgave. 120 sider. Norsk Aschehaug, Oslo 1951.

At skrive populært i dette ords rette betydning er en såre vanskelig kunst, og heller ikke alle videnskabsmænd mestrer det, men i Høltedahls lille bog omhandlende de almindelige geologiske og fysisk-geografiske foreteelser er noget nær det bedste nået på dette punkt. Kun få har som han forstået at gøre stoffet nærværende, at se forbindelsen mellem de små, dagligdags ting, der så ofte overses, og de store naturprocesser, der omskaber vor jord. På en sjældent inciterende måde og med et minimum af fremmedord og faglige betegnelser gøres stoffet levende for den læge læser, og der er ingen tvivl om, at denne lille bog vil åbne manges øjne for de ting,